

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

שואת יהודי מערב אירופה - 13511

תאריך עדכון אחרון 12-09-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): יעל נידם אורביטו

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: iael.nidam-orvieta@yadvashem.org.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

נבחן מה היה גורלם של היהודים במדינות מערב אירופה. נתייחס לגורמים השונים (גורמים שלטוניים, חברתיים ועוד) שהשפיעו על שהתרחש בכל מדינה, תוך בחינה השוואתית עם המדינות האחרות. נבחן במה דומה ובמה שונה גורלם של היהודים בכל אחת מהמדינות עליהם נדבר ובהשוואה למזרח אירופה. ננתח סוגיות שונות ביניהן היחסים בין היהודים לסביבתם, תגובתם של היהודים למתרחש ועוד.

מטרות הקורס:

להכיר את תולדות היהודים במדינות מערב אירופה בתקופת השואה. להבין את הגורמים השונים בכל אחת מהמדינות הנדונות, את הדומה והשונה ביניהן ובין מדינות מזרח אירופה. לבחון את השפעתם על גורל היהודים ועל סיכויי ההצלה. להכיר ולבחון באופן ביקורתי את הדיון ההיסטוריוגרפי והציבורי סביב הנושא

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לבחון את מורכבות ההיסטוריה של יהודי מערב אירופה בתקופת השואה. להשוות ביין הגורל היהודי במדינות השונות, להבחין בין הגורמים השונים שפעלו בכל מדינה והשפיעו על המתרחש בה ביחד ליהודים. בתקופת השואה, להסביר מה הגורמים השונים אשר השפיעו על סיכויי ההישרדות של היהודים בארצות השונות, לסכם ולבקר את הגישות המחקריות השונות.

דרישות נוכחות (%) :

75%

שיטת ההוראה בקורס: סמינר

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

איטליה: בין מיתוס לאמת

בלגיה: הארץ הנשכחת

צרפת: ארץ כבושה או בעלת ברית?

הולנד: בין מערב למזרח?

חומר חובה לקריאה:

החומר יתחלק בין הסטודנטים לפי הנושאים הרלוונטיים לדיון

Fabio Levi, "Anti-

Jewish Persecution and Italian Society", in Joshua Zimmermann ed. *Jews in Italy under Fascist and Nazi Rule, 1922-1945*, Cambridge University Press, 2005, pp. 199-208.

- Liliana Picciotto, "The Italians and the Jews During the Fascist and German Persecutions", *Nazi Europe and the Final Solution*, David Bankier and Israel Gutman (eds.), Jerusalem, Yad Vashem, 2003, pp. 491-518.
- Michele Sarfatti, *Characteristics and Objectives of the Anti-Jewish Racial Laws in Fascist Italy, 1938-1943*, in Joshua Zimmermann ed. , *Jews in Italy under Fascist and Nazi Rule, 1922-1945*.
- Michele Sarfatti, "Fascist Italy and German Jews in South-Eastern France in July 1943", *Journal of Modern Italian Studies* 3(3) 1998, 318-328.
- Susan Zuccotti, "The Rescue of Jews and the Existence of a Papal Directive", *Nazi Europe and the Final Solution*, pp. 519-538.
- Grazia Loporco, "Pius XII and Hiding in Italy", in *Pius XII and the Holocaust-Current State of Research*, Jerusalem, Yad Vashem , 2012.
- Iael Nidam-Orvieto, "The Jewish Leadership Vis-à-vis the anti-Jewish Legislation 1938-1943: A Reevaluation".
- יעל נידם-אורביתו, "חיי היומיום של יהודי איטליה תחת חוקי הגזע", דפים לחקר תקופת השואה, י"ח, אוגוסט 2004.
- ליליאנה פיצ'וטו, "המדיניות האנטי יהודית של הרפובליקה הסוציאלית האיטלקית, 1943-1945", יד ושם יז' יח', תשמ"ז, 1-28.
- גורי שוורץ, "על בניית מיתוסים ובניין אומה: הולדת המיתוס של האיטלקי הטוב", יד ושם קובץ מחקרים, לו' (1), תשס"ח, עמ' 91-120.
- אינזה מיינן, "לקראת גירוש: כיצד נעצרו יהודים בבלגיה", יד ושם קובץ מחקרים, לו' (1), תשס"ח, עמ' 33-60.
- הילברג, חורבן, עמ' 571-580.
- Maxime Steinberg, "The Judenpolitik in Belgium Within the West European Context: Comparative Observations", in Dan Michman ed. *Belgium and the Holocaust, Jews Belgians Germans*, Jerusalem: Yad Vashem, 1998, pp. 199-224.
- Maxime Steinberg, "The Jews in the Years 1940-1944: Three Strategies for Coping with a Tragedy", in *Belgium and the Holocaust*, pp. 347-372.
- Lucien Lazare, "Belgian Jews in France, 1940-1944", in *Belgium and the Holocaust*, 445-456.
- Mordechai Ansbacher, "Rescue and Return: Post-Kristalnacht German-Jewish Refugee Children in Belgium and their Return to Germany in 1941", in *Belgium and the Holocaust*, pp. 433-444.
- Dan Michman, "Problematic National Identity, Outsiders and Persecution: Impact of the Gentile Population's Attitude in Belgium on the Fate of the Jews in 1940-1944", in *Nazi Europe and the Final Solution*, pp. 455-468.
- Jean-Philippe Schreiber, "Belgium and the Jews under Nazi Rule: Beyond the Myths", *Nazi Europe and the Final Solution*, pp. 469-489.
- אשר כהן, תולדות השואה: צרפת, ירושלים: יד ושם, תשנ"ו, עמ' 391-497.
- אולריך הרברט, "המינהל הצבאי הגרמני בפרוץ גירוש יהודי צרפת", טיוטה לקראת פרסום.
- ירחמיאל כהן, "דת ומולדת - לדרכה של הקונסיסטוריה המרכזית בצרפת בתקופת מלחמת העולם השנייה", בן ישראל לאומות, ירושלים: זלמן שזר, תשמ"ח, עמ' 307-334.
- ירחמיאל כהן, "הוויכוח על דרך ההנהגה ביהדות צרפת", יד ושם יד', (תשמ"ב), עמ' 131-157.

הילברג, חורבן, עמ' 580-632.
 לורן ז'ולי, "וישי וגירוש היהודים, מסה היסטוריוגרפית בעקבות ספרו של אלן מישל", יד ושם מ"א, תשע"ג, עמ' 197-210.
 Vicki Caron, "French Public Opinion and the Jewish Question, 1930-1942: the Role of Middle Class Professional Associations", in *Nazi Europe and the Final Solution*, pp. 374-410.
 Renee Poznanski, "The French Resistance: An Alternative Society for the Jews?", in *Nazi Europe and the Final Solution*, pp. 411-435.
 John Sweets, "Jews and non-Jews in France During the Second World War", in *Nazi Europe and the Final Solution*, pp. 361-373.
 Marnix Croes, "Holocaust in the Netherlands and the Chance to Survival", draft before publishing.
 Ido de Haan, "The paradoxes of Dutch history - The historiography of the Holocaust in the Netherlands", draft before publication.
 Ido de Haan, "Routines and Traditions: The Reactions of Non-Jews and Jews in the Netherlands to War and Persecution", in *Nazi Europe and the Final Solution*, pp. 437-454.
 יוסף מכמן, הפולמוס על היודסה ראט באמסטרדם", בתוך דמות ההנהגה היהודית בתקופת השואה, עמ' 197-216.
 פנחס בר אפרת, בין הלשנה להצלה - החברה ההולנדית והשואה, פרק שני: הדרך להשמדת יהודי הולנד, עמ' 53-70.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי:
 מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 20 %
 הגשת עבודה 80 %
 הגשת תרגילים 0 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 0 %
 אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
 הסמינר מתקיים בשיתוף יד ושם, לזכרו של פרופ' ישראל גוטמן